

Η βραβευμένη συγγραφέας Ελένη Σαραντίτη μιλάει στη «ΒτΚ» για τα δύο τελευταία έργα της

Ένα ταξίδι με στίγμα τη συγκίνηση

ΓΡΑΦΕΙ Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΡΑΚΑΔΑ

«Πληγώνουν οι νύχτες – γιατί να 'ρχονται; Ματώνουν όταν δεν κουβαλούν όνειρα γλυκά και παραμύθια, όταν δεν υπόσχονται ήσυχια και καλά πρωινά... Τέτοιες ώρες ευχόμενοι να μην πλησιάσει, να μην καλοκάτσει το σκοτάδι. Ποτέ. Να μην κουκουλωθώ, να μην προσποιηθώ ότι κοιμάμαι, ότι παραδόθηκε στον ύπνο και ότι ταξιδεύω».

Ένα ταξίδι της φαντασίας σε μέρη που απέχουν από το γκρίζο της πραγματι-

Η συγγραφέας Ελένη Σαραντίτη

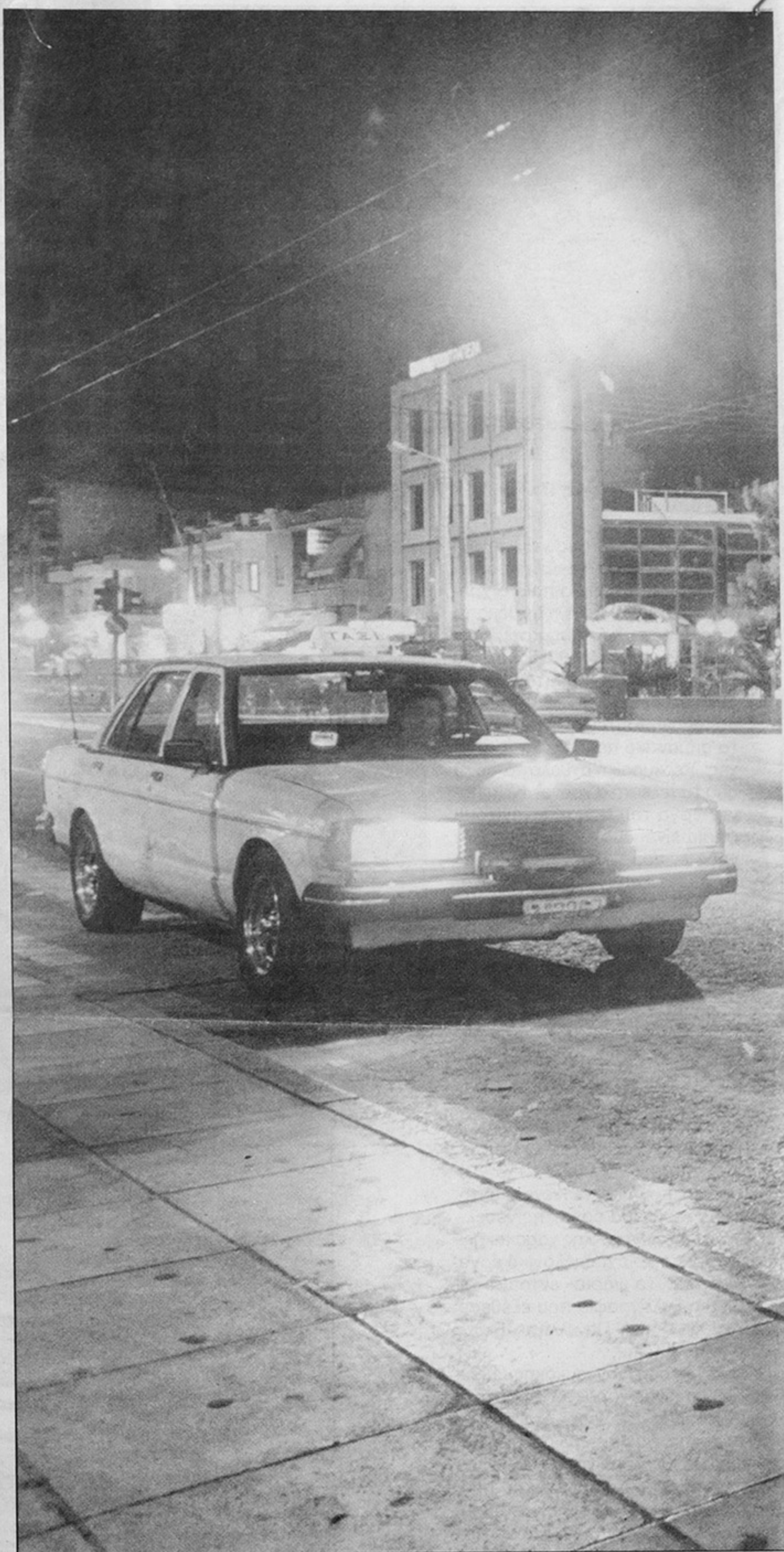
κότητας! Και η νύχτα είναι βαριά, ασήκωτη, όπου υπάρχει στεναγμός! Οι λέξεις στερεύουν και αρχίζει το σιωπηλό παράπονο. Και το μυθιστόρημα της Ελένης Σαραντίτη «Κάποτε ο κυνηγός...» κρύβει ένα δάκρυ στο βλέμμα της προσφυγιάς! Το βιβλίο ανήκει στη σειρά των εκδόσεων «Καστανιώτη» με τίτλο «Εφηβική Βιβλιοθήκη», όμως, είναι ένα ανάγνωσμα που αφορά όλους όσοι φρονούν πως ακόμα παραμένουν άνθρωποι. «Μας πρόσταξαν να φύγουμε. Μου φαίνεται απίστευτο. Και βέβαια μπορείς να καταλάβεις γιατί

μας διώχουν. Εντάξει. Δεν θα περάσουμε όλη τη ζωή μας εδώ, είμαι σίγουρη ότι κι ο πατέρας μου και η μητέρα μου θα βρουν τελικά κάτι που να να έχει σχέση με την εκπαίδευσή!». Και η αγωνία της προσφυγιάς γίνεται ανασφάλεια της κάθε στιγμής! Όμως, μέσα στο δάκρυ υπάρχει πάντα ένα χαμόγελο! Είναι η δύναμη που υπάρχει ερμητικά κλεισμένη μέσα μας, μα που πάντα είναι εκεί: «Από τα μάτια μου ήταν, που μουύκωναν και φορτώνονταν ώρες, αλλά δεν τ' άφηναν να τρέξουν, να καθαρίσουν, ν' αναστενάξει λίγο η καρδιά μου, να ελαφρύνει, δεν θα ελευθερώνα γιατί είχα αποφασίσει ότι ο καιρός των δακρύων είχε περάσει. "Θηρίο ο άνθρωπος", έλεγε η γιαγιά, "βάρδα μην αποφασίσει κάτι". Και εμείς ήμα-

σαν αποφασισμένοι! Ένας ύμνος για ελπίδα! Ένας ύμνος για τη δύναμη της προσφυγιάς και ένα μήνυμα στις νέες γενιές: «Προσπάθησε μονάχα να εμποδίσεις ένα νέο εξοπλισμό, μια καινούρια προσφυγιά...». Η Ελένη Σαραντίτη είναι μια συγγραφέας που σέβεται τον εαυτό της, άρα και τους αναγνώστες της. Και οι αναγνώστες ανήκουν σε όλες τις ηλικίες. Όσο για το «Κάποτε ο κυνηγός...», θα μπορούσε να διαβαστεί, όχι μόνο από εφήβους, αλλά και απ' όλους όσοι έχουν επιλέξει την παραμονή στην εφηβεία, όχι ως άλλοθι για τις πράξεις τους, αλλά ως μια συνειδητοποιημένη αντιμετώπιση των πάντων, ιδωμένα από ένα αγνό βλέμμα της εφηβείας. Ένα βιβλίο που τιμήθηκε τρεις φορές, αλλά και που καθημερινά βραβεύονται τα μηνύματά του μέσα από τις εικόνες προσφυγιάς, που είναι πια καθημερινό φαινόμενο.

Η Ελένη Σαραντίτη είναι ένα υπέροχο χαμόγελο, μια γλυκιά λέξη, μια ζεστή φωνή. Και μας μιλά για το βιβλίο της, σφραγίζοντας κάθε φράση της με ένα ζεστό νεύμα: «Ήταν ένα πολύ τυχερό βιβλίο το "Κάποτε ο κυνηγός...". Βραβεύτηκε από το υπουργείο Πολιτισμού και από τον Κύκλο του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου. Και βέβαια το βραβείο της UNESCO. Δεν παρακολουθούσα ποτέ τα βραβεία. Δεν είχα υποβάλει ποτέ κείμενό μου.

Η Αθήνα έχει καρδιά από πέτρα. Και το ταξί μετατρέπεται σε δεξαμενή εμπειριών. Ένα διαφορετικό, ψυχικό πάρε δώσε

υπέροχη υποδοχή και μου άφησαν πολύ γλυκές εντυπώσεις. Στην Μπολόνια που πήγα για την απονομή αισθάνθηκα ότι συναντούσα συμπολίτες μου!». Το «Κάποτε ο κυνηγός...» είναι ένα **νεανικό μυθιστόρημα ή ένα διαχρονικό μυθιστόρημα υπεράνω ηλικίας, χρόνου και χώρου;** «Μπορεί να ανήκει στη "νεανική βιβλιοθήκη" θεματολογικά, όμως, είναι ένα καλό ανάγνωσμα και για τους μεγάλους. Το έγραψα με την ελπίδα να διαβαστεί από όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά, για να καταλάβουν τι είναι προσφυγιά και να την πολεμήσουν μεγαλώνοντας. Ακριβώς επειδή είναι μια ιστορία αγάπης, αλλά ταυτόχρονα και μια ιστορία αγώνα. Η ηρωίδα του, η Ευρυδίκη, είναι μαχόμενη και, παρ' ότι υπάρχει μεγάλη φτώχεια και έχουν αποδιωχθεί, επιμένει στην ανατολή μιας καλύτερης ημέρας. Αυτό το βιβλίο, το αγάπησα πολύ. Δεν μπορώ να πω ότι

«Κάποτε ο κυνηγός...» Η «Οδύσσεια» μιας ελληνικής οικογένειας στην πρώην Σοβ. Ένωση και ο πρώτος έρωτας της κόρης, Ευρυδίκης

το ξεχώρισα απ' όλα τα άλλα, όμως, όταν το έγραφα, ήμουν διαρκώς συγκινημένη. Όλοι οι πρωταγωνιστές είναι ευάλωτοι. Ο πατέρας, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Τασκένδης, έγινε εργάτης. Η μητέρα ήταν δασκάλα και η ζωή την έκανε καθαρίστρια. Αυτές οι διαδρομές της ζωής είναι σε όλους γνωστές. Τα ερευνήσα κιόλας και η πραγματικότητα είναι όντως συγκλονιστική. Άλλωστε, οι λέξεις προέκυψαν από δικές μου εικόνες. Στον κάμπο των Τρικάλων δούλευε ένας καθηγητής. Είχα στεναχωρηθεί αρκετά και έτσι οι λέξεις ήρθαν αυτονόητες. Αλλά δεν βγήκε δυσκόλο το βιβλίο. Μέσα από το δάκρυ γεννιέται η ελπίδα». Το **ονόμά σας έχει συνδεθεί περισσότερο με παιδικά αναγνώσματα παρά με μυθιστορήματα. Η αρχή πώς έγινε;** «Πρωτάρχησα να γράφω και να εκδίδω για παιδιά σε μια εποχή δύσκολη και

αυτό γιατί τα παιδικά βιβλία δεν πολυκυκλοφορούσαν. Όταν έγραφα το πρώτο μου παιδικό, τους "Θεατρίνους", είχε προηγηθεί ένα διήγημα για μεγάλους. Το είχα εκδώσει πολύ νωρίς, μόλις στα 19 μου χρόνια. Ήταν ένας εκδόστης που με παρέσυρε. Ο Βασιλείου, παλιός εκδόστης. Όταν πια στα 25 μου έγραψα τους "Θεατρίνους" από μια τάση για να δροσιστεί η καρδιά μου. Θυμάμαι ορισμένες σκηνές από τον τόπο μου που με ακολουθούσαν και που δεν τις συναντούσα εδώ στη μεγαλούπολη. Πληγώθηκα όταν ήρθα 17 χρονών παιδάκι στην Αθήνα. Έγραψα για τους θεατρίνους, τώρα τους λένε μουλουκά-θιάσους, που έρχονταν στο χωριό. Το μέγιστο γεγονός! Είμαι καταγοητευμένη όταν τους θυμάμαι. Και μάλιστα, τώρα τελευταία, διάβασα το βιβλίο του Γιάννη Ξανθούλη "Υστερα ήρθαν οι μέλισσες". Αυτή η αίσθηση, αυτή η ατμόσφαιρα που δίνει για τους θε-

ατρίνους, τη στερημένη επαρχία... Είναι δοσμένη εκκλησιαστικά η εποχή. Θυμάμαι αυτούς τους ανθρώπους σαν μια ρήση του πολιτισμού, σαν μια ρήση και της αγάπης για εμάς». **Είναι αλήθεια πως ήταν δύσκολα χρόνια για την επαρχία της μεταπολεμικής εποχής...** «Βλέπαμε πόνο. Το '55 στα χωριά υπήρχε μεγάλη στέρηση. Και όμως, οι πρωταγωνίστριες των θιάσων μου φάνταζαν αφράτες, ξανθές, γαλανές. Μπορεί να μην ήταν έτσι, αλλά εγώ σαν παιδάκι έβλεπα κάποιες εξωτικές γυναίκες με σατέν, με δαντέλες που σκοπό είχαν να μας διασκεδάσουν. Να μας αγαπήσουν, να τις αγαπήσουμε. Πολύ ωραίες μνήμες. Και έγραψα γι' αυτούς και τη στέρηση των παιδιών στην επαρχία. Έγραψα για τους Τσιγγάνους που μας έρχονταν τότε. Οι οποίοι, ακριβώς επειδή ήταν μικρά τα μέρη και μακρινά οι αποστάσεις, έρχονταν και έμε-

«Καρδιά από πέτρα» Μια γυναίκα κυκλοφορεί με ταξί στην Αθήνα, συλλέγοντας εμπειρίες από τους επιβάτες της διπλής κούρσας

ανθώπους της. Όλοι είχαμε ξεκινήσει από μια οικογένεια σφιχτοδεμένη. Δεν ήταν έτσι όπως τα περίμενα. Και, τελικά, σε κανέναν δεν είναι. Αλλά μια ημέρα που ήμουν σε μια δύσκολη, φοβερή κατάσταση μέσα σε ένα ταξί με άλλους τέσσερις, εκείνη την ώρα, από το ραδιόφωνο άκουσα το αμερικανικό τραγούδι που λέει: "Μήπως είναι η καρδιά σου από πέτρα;". Εκείνη τη στιγμή, είχα την αίσθηση ότι το 'λεγε για την Αθήνα. "Μήπως όμως είμαι τυφλός και δεν το βλέπω;". Γιατί παρ' όλα αυτά έχει και την ανθρωπιά της η πόλη. Όπως οι άνθρωποι. Οι πόλεις ζουν στο ρυθμό των ανθρώπων και τη συμπεριφορά των ανθρώπων. Έναυσμα, λοιπόν, αυτού του βιβλίου είναι οι στίχοι ενός τραγουδιού και αυτά η γκρίζα καθημερινότητα, η μοναξιά, που 'ναι το λίκνο της γλυκιάς Αθήνας».

Μια γλυκιά συγγραφική σας νότα είναι και το βιβλίο «Καρδιά από πέτρα». Οι εικόνες που μας περιγράφαστε από τα μικράτα σας έχουν το στίγμα της αγνότητας και της γαλήνης. Το πέρασμά σας στην Αθήνα ήταν η «γέφυρα» για να βιώσετε την άλλη όψη του νομίματος; «Ναι! Η Αθήνα είχε για μένα μια καρδιά από πέτρα! Ήθελα να σας πω ότι, όταν πρωτοήρθα, τα περιμένα όλα διαφορετικά. Τη ζωή στην Αθήνα και τους